

Vrouwonvriendelijk

Bij de artikelen over de vrouwvriendelijkheid van islam en christendom (O&D, 25 januari) stonden er twee, waarin wordt beweerd dat die religies dat wel degelijk zijn. De r.k. kerk weigert nog steeds vrouwen tot priester te wijden; de islam behandelt in de sharia vrouwen letterlijk als tweederangs burgers, bijvoorbeeld door hun getuigenis in rechtszaken maar het halve gewicht toe te kennen van dat van een man. Zo is er meer, maar dit lijkt mij al genoeg om die religies als in essentie vrouwonvriendelijk te betitelen.

Willem van Haarlem, Amsterdam

Vrouwenemancipatie

Terecht merkt Arnon Grunberg in zijn Voetnoot van 27 januari op dat militant atheïsme nergens hoopvolle resultaten biedt wat vrouwenemancipatie betreft. Gedwongen secularisatie zal nooit werken. Dat heeft het starre communisme duidelijk gemaakt. Dit neemt echter niet weg dat godsdienst van welke signatuur dan ook in veel landen een rem is op de ontwikkeling van die emancipatie. Op Rusland, waar de dictatoriale Poetin zo hecht samenwerkt met de orthodoxe patriarch, hoeven we niet te rekenen. De dames van Pussy Riot zullen met de strekking van deze Voetnoot niet blij zijn. Evenmin zouden de vrouwen in Saoedië-Arabië, als ze dit konden lezen, de stellingname van Arnon Grünberg onderschrijven. Zij willen ook weleens een auto besturen en niet voortdurend een wandelende tent hoeven zijn. Een pleidooi voor meer secularisatie is geen vrijblijvende idealistische hobby, zoals Grunberg suggereert.

Anton Mullink, Haarlem

Participatieplicht

De participatieplicht doet historicus Rutger Bregman (O&D, 24 januari) denken aan het opsluiten van landlopers in werkhuizen. In 1600 wel te verstaan. Hij stelt bovendien dat het zoeken naar werk zwaar en tijdrovend is en impliceert daarmee dat we mensen in de langdurige bijstand niet ook nog eens op die manier moeten dwingen te participeren.

Dat solliciteren veel energie kost is ontegenzeggelijk waar, maar waar Bregman aan voorbijgaat, is dat veel langdurig werklozen helemaal niet solliciteren en zelfs van deze verplichting zijn vrijgesteld. Waarom? Omdat velen gebukt gaan onder meervoudige problemen - schulden, slechte gezondheid, sociaal isolement - en op grote afstand van de arbeidsmarkt staan. Deze mensen kunnen vaak niet eens werken. Daarvoor moeten zij eerst hun problemen oplossen. Om daarna te beginnen met 'activering' en participatie met als sluitstuk het vinden van betaald werk. Dit is een absolute vereiste voor werkgevers om te durven vertrouwen op mensen die al heel lang niet meer, of zelfs nog nooit, hebben gewerkt.

En precies om die reden is de participatieplicht voor zowel langdurig werklozen als werkgevers een noodzakelijk en nuttig instrument. In 1600 sloot Amsterdam landlopers op tussen de muren van werkhuizen. Bregman realiseert zich onvoldoende dat hij - met zijn afwijzing van de participatieplicht - hetzelfde voorheeft met de bijstandsgerechtigden van 2014. Want door hen niet te laten participeren sluit hij hen feitelijk op tussen de vier muren van hun eigen isolement. En dat is net zo kwalijk.

Juriaan Otto, Utrecht

Temperatuur

Rob de Vos stelt dat 'de gemiddelde temperatuur op aarde

sinds 2002 niet meer is gestegen' (O&D, 24 januari). Tot nu toe had ik steeds begrepen, ook op gezag van De Vos, dat die gemiddelde temperatuur sinds 1998 niet meer was gestegen. Ik moet dus concluderen dat er na 1998 wél een temperatuurstijging is geweest, in ieder geval tot 2002. Volgens de Amerikaanse overheidsinstelling NOAA waren 2003, 2005, 2010, 2013 en 1998(!) warmer dan 2002, met 2010 als het warmste jaar sinds het begin van de metingen. Laten we ons troosten met de gedachte dat ook in dat geval de gemiddelde temperatuur sinds 2010 niet meer is gestegen.

Dick Betlem, Tilburg

Rechten van de Mens

Het zal wel geen toeval zijn dat op de afbeelding van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (Vonk, 25 januari) art. 16 en art. 19 gedeeltelijk zijn afgedekt. In het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens zijn deze artikelen immers vervangen door art. 12 en art. 10. De vermelding uit art. 16 van de Universele Verklaring dat man en vrouw gelijke rechten hebben bij het sluiten van een huwelijk is in de Europese Verklaring vervangen door het huwelijk te binden aan de voorschriften van de Staat. Het onverkorte recht op vrije meningsuiting in al zijn vormen, vermeld in art. 19 van de Universele Verklaring, is in het Europees Verdrag afgezwakt en voorzien van allerlei mitsen.

Hans Besseling, Delft

emeritus-hoogleraar TU Delft